

Sygn. akt III AUa 1866/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban (spr.)
Sędziowie:	SSA Małgorzata Gerszewska SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska
Protokolant:	stażysta Katarzyna Pankowska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 r. w Gdańsku

sprawy W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt IV U 966/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

W. P. odwołała się od decyzji odmawiającej uchylenia decyzji zawieszającej prawo do emerytury w części, w której decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zmienił decyzję przyznając prawo do wypłaty emerytury za okres od 01.10.2011r. do 21.11.2012r. zaś wniosek o odsetki przekazał organowi rentowemu do rozpoznania. Uzasadniając wyrok Sąd ocenił, że decyzja organu rentowego jest wadliwa albowiem nie respektuje skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, który uznał art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. W takiej sytuacji znalazła się wnioskodawczyni, która nabyła prawo do

emerytury w dniu 1.03.2009r., kiedy to obowiązywał stan prawny w ramach którego nabycie prawa do emerytury nie wiązało się dla jej wypłaty z koniecznością rozwiązania stosunku pracy. Podkreślając zróżnicowanie skutków wyroków Trybunału Konstytucyjnego zależnie od treści orzeczenia, Sąd opowiedział się za retroaktywnym skutkiem orzeczenia powodujących utratę mocy obowiązujące art.103a ustawy o emeryturach i rentach... ex tunc tj. od daty wejścia przepisu w życie. W konsekwencji emeryci, którzy nabyli prawo do świadczeń przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy zachowali prawo do emerytury od daty wstrzymania im świadczenia i w takim to zakresie aż do daty wznowienia wypłaty przez organ rentowy, Sąd zobowiązał organ rentowy do wypłaty emerytury.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy wnosząc o zmianę wyroku i oddalenie odwołania oraz zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie: - art. 190 ust. 3 Konstytucji RP w zwz z art. 151 § 1 pkt 1 k.p.a., poprzez niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, iż z uwagi na niekonstytucyjność danego przepisu, w tym przypadku art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych... w zakresie wskazanym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r, sygn. akt. K 2/12, nie może mieć on zastosowania w niniejszej sprawie, a w związku z tym musi być pominięty przy jej rozstrzygnięciu, podczas gdy zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, jeżeli Trybunał nie postanowił inaczej to jego orzeczenie o niekonstytucyjności normy prawnej wywołuje skutki na przyszłość (ex nunc); art. 2 Konstytucji RP w związku z art.3 k.c. przejawiająca się w naruszeniu fundamentalnej zasady niedziałania prawa wstecz (lex retro non agit) jako podstawę funkcjonowania demokratycznego porządku prawnego poprzez uznanie, pomimo braku wyraźnego wskazania w treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stosuje się z mocą wsteczną co narusza wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego zasady: pewności prawa, zaufania obywateli do państwa i niedziałania prawa wstecz; art. 316 § 1 k.p.c., poprzez niewłaściwą jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie mające niewątpliwie wpływ na wynik postępowania, a polegające na przyjęciu, iż stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy tj. ogłoszenie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, daje niczym nieuzasadnioną możliwość przyjęcia, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych ..., w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010r. w zakresie wskazanym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, musi być pominięty przy rozstrzygnięciu sprawy od daty jego wejścia w życie, podczas gdy zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, jeżeli Trybunał nie postanowił inaczej to jego orzeczenie o niekonstytucyjności normy prawnej wywołuje skutki na przyszłość (ex nunc).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona. Sąd I instancji prawidłowo uzasadnił rozstrzygnięcie przedstawiając w obszernych motywach właściwą interpretację skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, właściwie sięgając do poglądów judykatury i doktryny prawa. Mając na względzie, że Sąd Apelacyjny przyjmuje te rozważania jako własne i w konsekwencji nie widzi potrzeby ich powielania, wystarczającym jest odesłanie do lektury uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Pozwany w bardzo obszernym uzasadnieniu apelacji przeprowadził analizę problematyki skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego sięgając zarówno do judykatury jak i poglądów doktryny prawa konstytucyjnego nie unikając przy tym przedstawiania rozbieżności poglądów i rzetelnie odnosząc się do prezentowanych treści. Taki sposób konstruowania polemiki apelacyjnej świadczy o rzetelności autora apelacji i z natury rzeczy musi zasługiwać na pełną aprobatę.

O ile jednak Sąd Apelacyjny z pełnym uznaniem odnosi się do nakładu pracy apelanta, o tyle nie podziela wprowadzonych ocen i wniosków.

Pozwany konstruując zarzut naruszenia wskazanych w osnowie przepisów dostrzega regulację zawartą w art.190 ust.4 Konstytucji RP. Z treści jednak art.190 ust.3 Konstytucji RP pozwany wydaje się wyprowadzać wniosek, że prawo do skutecznego wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania (ust.4) przysługuje wyłącznie wówczas,

gdyby Trybunał w wyroku określił inny (tzn. wcześniejszy – poprzedzający datę wydania prawomocnego orzeczenia sądowego, ostatecznej decyzji administracyjnej lub rozstrzygnięcia w innych sprawach) termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego w myśl ust.3. Pogląd ten pozwany wspiera autorytetem prof. M. S. wskazując, że utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego następuje z chwilą wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego i orzeczenie ma w tym zakresie charakter konstytucyjny. Tezę tą miałyby wspierać wykładnia semantyczna: utracić moc obowiązującą może przepis, który wcześniej obowiązywał - utracić można bowiem to, co wcześniej istniało. Wbrew pozorom twierdzenie to jest tylko z pozoru logiczne. Gdyby bowiem zaaprobować taki pogląd, należałoby odmówić Trybunałowi Konstytucyjnemu prawa do stwierdzenia niezgodności z Konstytucją normy od daty wejścia tej normy w życie. Dla zachowania słuszności twierdzenia, że utracić moc może wyłącznie przepis, który obowiązywał, istnieje konieczność obowiązywania tego przepisu choćby przez jeden dzień. Idąc dalej, gdyby Trybunał orzekł o utracie mocy obowiązującej normy na drugi dzień po jej wejściu w życie, wówczas wszystkie orzeczenia i decyzje wydane w jednym tylko dniu obowiązywania tej normy byłyby niewzruszalne, zaś wzruszyć w trybie ust.4 oraz art.4011 k.p.c. tudzież art.145a §1 k.p.a. można by wszystkie orzeczenia i decyzje zapadłe w dniach następnych. Brak logiki takiego twierdzenia jest tak oczywisty, że dalsze prowadzenie rozważań w tym zakresie godziłoby w powagę uzasadnienia. Zgadzając się zatem z tezą, że orzeczenia Trybunału o niekonstytucyjności normy prawnej mają charakter konstytucyjny stwierdzić należy w świetle przepisu art. 190 ust. 4 Konstytucji RP oddziałują ex tunc w każdym przypadku. Nie zmienia tego fakt, że Trybunał posługuje się w dotychczasowej praktyce orzeczniczej różną techniką redagowania orzeczeń w odniesieniu do ich skutków. Tytułem takich przykładów można przywołać wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie z dnia 27 października 2004 r. SK 1/04, gdzie Trybunał stwierdzając niezgodność art.4011 k.p.c. z uwagi na zawężenie do wyroków (z pominięciem innych orzeczeń w tym postanowienia o odmowie przyjęcia przez SN kasacji do rozpoznania) w pkt II.2. orzeczenia stwierdził, że Odroczenie utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu prawnego w wyroku uwzględniającym skargę konstytucyjną [art.190 ust.3 Konstytucji RP] nie stoi na przeszkodzie wzruszeniu orzeczeń zapadłych w sprawie skarżącego, w związku z którymi została złożona skarga konstytucyjna. A contrario – wyrok nie otworzył drogi sądowej do wznowienia postępowania zakończonych postanowieniami zapadłymi we wszystkich innych sprawach. Z kolei Wyrokiem z dnia 24 października 2007 r. w sprawie SK 7/06 Trybunał Konstytucyjny orzekając o utracie mocy obowiązującej art. 135 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (w zakresie dotyczącym asesorów sądowych) wskazał jednocześnie, że czynności asesorów sądowych, o których mowa w art. 135 § 1 ustawy powołanej w części I wyroku, nie podlegają wzruszeniu na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji. Powyższe wzmacnia wnioski, że orzeczenia Trybunału o niekonstytucyjności normy prawnej choć mają charakter konstytucyjny oddziałują ex tunc w każdym przypadku chyba, że Trybunał albo poprzez zawężenie działania wstecznego (jak w pierwszym przypadku) albo wprost (jak w drugiej sytuacji) uniemożliwi skorzystanie z art.190 ust.4 Konstytucji.

Aktualnie ustawodawca na mocy ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2014r., poz.169) uznał prawo i określił zasady wypłaty świadczeń zawieszonych w spornym okresie wyłączając spod działania ustawy emerytów, których roszczenia z tytułu wypłaty zawieszonych emerytur zostały zaspokojone na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu (art.3) i jednocześnie wstrzymując postępowanie o wypłatę świadczeń na podstawie ustawy we wszystkich sprawach dotyczących świadczeniobiorców, dochodzących roszczeń przed sądami o wypłatę kwoty zawieszonych emerytur do czasu wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w tej sprawie (art.9). Powiązanie zatem możliwości zaspokajania roszczeń z zakończeniem postępowań sądowych wzmacnia tylko argumentację Sądu. Trudno jest bowiem sobie wyobrazić, by intencją ustawodawcy było oczekiwanie na zastosowanie skutków ustawy do czasu zakończenia procesu sądowego o roszczenie w sytuacji, gdyby spodziewanym skutkiem tego procesu miało być oddalenie odwołania związane z aprobatą dla argumentacji pozwanego. W takim też zakresie odesłać należy do powziętej w trakcie procesu legislacyjnego uchwały Senatu RP z dnia 3 października 2013 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił apelację stosownie do art.385 k.p.c.